

INTUITÍV BEVEZETŐ

Relativitáselmélet **mat. logikai elméletként** (mint halmazelmélet, csoportelmélet, Euklidészi geometria,...)

RELATIVITÁSELMÉLET fejezetei:

1

Speciális Relat.

2

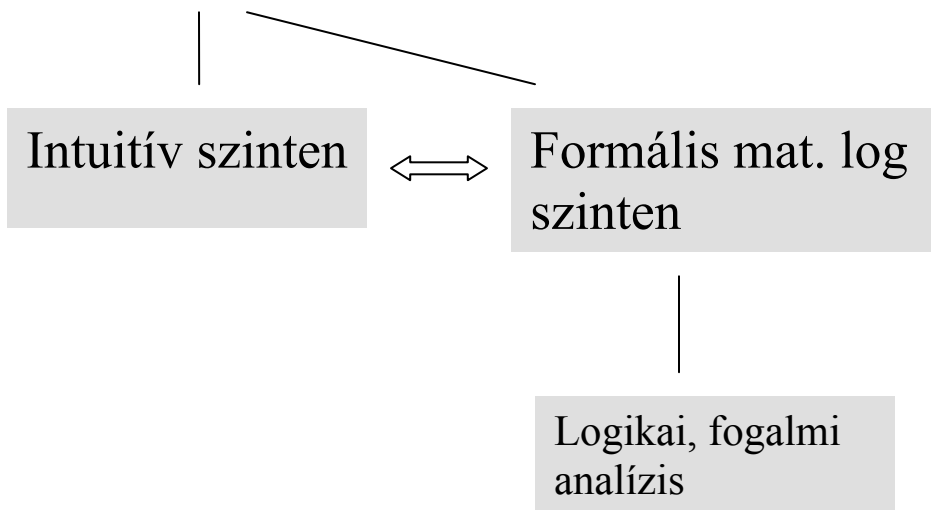
Ált. relativisztikus TÉRIDŐ elmélet

3

Egzotikus új téridők pl. fekete lyukak, féreglyukak, gyorsuló Univerzum, tud. fronterület

4

Ált. relat.

Specrel Intiutív felépítése

Logikai elmélet:

Alapfogalmak (nyelv):

Megfigyelő

Inerciális megfigyelő (próbatestek nem gyorsulnak)

Foton (fényjel), próbatest (body)

Legfontosabb axióma: Ez az egyetlen, ami nem magától értetődő.

Fény Axióma Bármely inerciális megfigyelő azt tapasztalja, hogy a fény sebessége irányfüggetlen és véges. Tehát minden irányban van fénysebesség és ugyanaz.

FényAx –ot 110 éve egyfolytában tesztelik.

Alternatíva: logikailag levezethető **Relativitás Elv**éből.

TÉTEL 1. FényAx + NK (Newtoni Kinematika) ellentmondásos.

Konkrétabban:

FényAx + (NK egy része) →
egyidejűség szubjektív fogalom.

Józan paraszti ész, **NK⁻**

NK⁻ axiómái:

Koordináta Axióma (KoordAx)

Minden megfigyelő egy 4-dimenziós koord.rendszerben (R⁴) rendezi el az eseményeket.
3 tér + 1 idő dim.

Események: 2-es találkozások, 3-as találkozások.
A megfigyelő a saját koordinátarendszerében az origóban áll, azaz saját életútja az időtengely.

Egyenes Axióma (EgyenesAx, AxLine)

Minden inerciális megfigyelő minden inerciális bodyt egyenesen reprezentál a koord.rendszerében.
(Egyenesvonalú egyenletes mozgás.)

Esemény Axióma (EseményAx, AxEvent)

Minden két megfigyelő ugyanazokat az eseményeket koordinátázza („látja”).

Gondolatkísérlet Axióma (GondKisAx, Thought-Experiment Axiom)

Minden inerciális megfigyelő a tér minden pontjára letehet egy próbatestet (vagy órát) és az ott marad.

TÉTEL

FényAx + NK⁻ → egyidejűség szubjektív.

SPECREL

Biz. (Intuitív nyelven)

Tfh egymáshoz képest mozgunk E és B. Minden két eseményt, mely a mozgás irányában szeparálva van és melyre B azt mondja, hogy egyszerre történtek, E különböző időben történnék vél (koordinátáz).

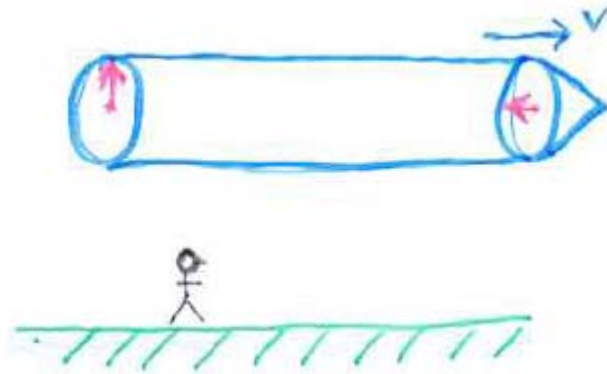
Biz: ld. logicofspacetime-1.pdf.

FényAx + NK | —   Ellentmondás

TÉTEL 2. FényAx + NK⁻ már
ellentmondásmentes.

Biz. Nem most. Majd.

Cantor Russel paradoxon Halmazelméleti párhuzam

Következményei: A természetes nyelv „most” szava értelmetlen.

TÉTEL 3. FényAx + NK⁻ tényleg az „IGAZI”
Speciális Relat. K.

Szimmetria Axióma (Szimultán Távolság Axióma, AxSym, AxSimDist)

Ha m és k megfigyelők mindegyike az e , e_1 eseményeket egyidejűnek koordinátázzák, akkor egyetértenek az e és e_1 térbeli távolságában.

Műszerek: Órák, méterrudak